

5. Холод О.П. Поняття, спільні ознаки та класифікація злочинів проти статеві свободи і статевої недоторканості особи / О.П. Холод // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Юридична. – 2009. – № 3. – С. 1-9.
6. Цэнгэл С.Д. Уголовно-правовая защита половой неприкосновенности и половой свободы личности в условиях глобализации / С.Д. Цэнгэл // Научные основы и вопросы глобализации : материалы V Российского конгресса уголовного права (27-28 мая 2010 года). – М. : Проспект, 2010. – С. 233-238.

Анна Миколаївна Сімашова – студентка III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Людмила Михайлівна Соловйова – старший викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОЦЕС ДОКАЗУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Зростання економічної злочинності в Україні, а також у розвинутих країнах світу, характеризується як формуванням кримінальної форми бізнесу, так і криміналізацією системи господарювання. На нашу думку, це явище містить велику загрозу для економіки. Українські вчені розглядають економічні злочини як такі, що спрямовані: по-перше, на порушення відносин власності та порядку господарської діяльності, по-друге, – як такі, що вчиняються у сфері виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ і послуг кримінальними методами, по-третє, – як такі, що вчиняються особами в процесі їх професійної діяльності чи у зв'язку з цією діяльністю, по-четверте, – як такі, що передбачені відповідними нормами Кримінального кодексу держави [1].

Специфіка розслідування економічного злочину полягає в тому, що він являє собою складну систему дій групи осіб, в яких містяться ознаки об'єктивної сторони кількох злочинів, поєднаних єдиним задумом (метою). Тому під час розслідування кримінальних справ про економічні злочини слід зважати на те, що одночасному доказуванню підлягають обставини стосовно вчинення не одного злочину, а одразу їх сукупності (комплексу). Причому в такому комплексі виділяють основні та підпорядковані злочини. Останні частіше становлять спосіб, умову вчинення основного злочину. Злочини, що утворюють комплекс, перебувають у нерозривному зв'язку між собою. Вони спрямовані на досягнення спільного результату, тобто об'єднані єдиною метою. Отже, специфіка події економічного злочину полягає в необхідності

одночасного, паралельного доказування наявності сукупності (комплексу) економічних суспільно небезпечних діянь, поєднаних єдиним задумом [3].

Економічні злочини в більшості випадків вчиняються групами осіб із розподіленням функцій. Тому в ході розслідування кримінальної справи слід доказувати не тільки причетність конкретних осіб до вчинення злочину, але й те, які саме дії виконував кожен із учасників злочину. Слід доказувати, що всі діяння, вчиненні групою осіб, пов'язані між собою єдиною метою, спрямованою на досягнення спільного результату. Економічні злочини – це, насамперед, сукупність (комплекс) злочинів, серед яких виділяють основні та підпорядковані [2]. Це породжує проблему в доказуванні причетності конкретних осіб до вчинення як основного, так і підпорядкованих злочинів, а також у визначенні того, чи є суб'єкт підпорядкованого злочину одночасно й суб'єктом основного злочину (наприклад, фіктивне підприємництво і шахрайство). Вважається, що суб'єкт підпорядкованого злочину одночасно й суб'єктом основного злочину в тому випадку, коли буде доказано, що дані злочини об'єднані єдиним наміром (метою) та спрямовані на досягнення єдиного злочинного результату [5].

Ми вважаємо, що в ході розслідування кримінальних проваджень про економічні злочини з урахуванням ознак останніх, доказуванню підлягають такі обставини: 1) об'єкт економічних злочинів, тобто суспільні відносини та порядок господарської діяльності, які порушуються внаслідок злочинного діяння; 2) предмет посягання – економічні злочини як корисливі злочини найчастіше посягають на матеріальні цінності та грошові кошти в національній чи іноземній валюті (готівкові, безготівкові); 3) подія економічного суспільно небезпечного діяння, наслідки, спричинені таким діянням, та причинний зв'язок між діянням та наслідком; 4) спосіб (підробка документів, фіктивне підприємництво, перекручування комп'ютерної інформації, легалізація майна, здобутого злочинним шляхом тощо), час та місце вчинення економічних злочинів; 5) учинення злочину з використанням статусу та атрибутів суб'єкта господарської діяльності (необхідно доказати, що юридична особа є підприємством, встановивши його вид та організаційно-правову форму, установчі документи, наявність відокремленого майна, самостійного балансу, рахунків в установах банків, печатки зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом тощо); 6) те, що особа, яка вчинила економічний злочин, є суб'єктом злочину (вчинення конкретною особою діяння, передбаченого відповідною статтею Особливої частини КК України, досягнення визначеного віку, її осудність, службове становище тощо); 7) вина обвинуваченого у вчиненні злочину, його мотив та мета; 8) обставини, що впливають на ступінь тяжкості злочину, а також обставини, що характеризують особу обвинуваченого, пом'якшують та обтяжують покарання; 9) обставини, що характеризують особу

потерпілого; 10) характер і розмір шкоди, завданої економічним злочином; 11) причини та умови, що сприяли вчиненню економічному злочину [4].

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок про те, що повнота та всебічність дослідження в ході розслідування кримінального провадження передбачає глибоке вивчення усієї сукупності обставин, що стосуються справи, їх сторін, зв'язків та взаємозалежностей, що реально існують між ними. Це забезпечується встановленням всіх обставин, що підлягають доказуванню. Сучасний кримінальний процес пристосовує перелік обставин, що підлягають доказуванню, до типових умов, що виникають під час розслідування злочинів окремих видів, у тому числі й економічних.

Література

1. Волобуєв А. Ф. Тактичні завдання розслідування розкрадань майна у сфері підприємницької діяльності / А. Ф. Волобуєв // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 1999. – № 3. – С. 84–90.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2017 р. – № 9–10. – Ст. 474.
3. Казаренко М. С. Про тактичні операції у структурі розслідування економічних злочинів / М. С. Казаренко // Право і Безпека. – 2005. – № 4'6. – С. 73–75.
4. Протидія економічній злочинності / [П. І. Орлов, А. Ф. Волобуєв, І. М. Осика та ін.]. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 568 с.
5. Розслідування економічних злочинів: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. / М.А. Погорецький, О.О. Вакулик, Д.Б. Сергєєва; за ред. проф. М.А. Погорецького. – К.: ВД «Дакор», 2015. – 184 с.

Євгеній Юрійович Храпач – студент II курсу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Людмила Михайлівна Соловйова** – старший
викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОБШУКУ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Кримінальні процесуальні поняття у теперішній час все глибше проникають у життя людей. Таке поняття, як обшук стає для пересічного громадянина цілком звичним.

Метою даного дослідження є аналіз поняття обшуку особи та особистого обшуку в українському кримінальному процесі

Значний внесок у розвиток цього наукового напрямку зробили такі відомі науковці, як Л. С. Владимиров, А. Ф. Коні, С. В. Познишев,